

BEBEK KÜTÜPHANESİNDE UYGULANAN BABA-BEBEK ETKİLEŞİMİNİN KİTAP VE OYUN ARACILIĞIYLA İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF FATHER-INFANT INTERACTION IN THE BABY LIBRARY THROUGH BOOK AND GAME

Nagihan YILDIRIM
Karabük Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümü
nagihanyildirim61@gmail.com
ORCID: 0000-0002-2985-6086

Şehnaz CEYLAN
Karabük Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Çocuk Gelişimi Bölümü
sehnazceylan@karabuk.edu.tr
ORCID: 0000-0001-9313-7353

Ümmüş AYDIN
Karabük Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümü
ummusaydiin@gmail.com
ORCID: 0000-0001-8549-2101

ÖZ

Geliş Tarihi:

30.05.2023

Kabul Tarihi:

09.10.2023

Yayın Tarihi:

25.12.2023

Anahtar Kelimeler

Baba-Bebek etkileşimi
Kitap ve oyun
Baba duygulanımı
Baba duyarlılığı
Baba öğreticiliği

Keywords

Father-infant interaction
Book and game
Father emotion
Father sensitivity
Father teaching

Bebeğin doğumundan itibaren ona birincil bakım veren kişinin annesi olduğu ve annesiyle yakın bir ilişki kurduğu bilinmektedir. Ancak bebeğin yalnızca anne ile ilişki kurmadığı, onun gelişiminde anne kadar babanın da kritik bir öneme sahip olduğu ifade edilebilir. Geleneksel aile yapısındaki roller zaman içerisinde değişmiş, bebeğin bakım verme ve yetiştirme sürecine baba da dahil olmuştur. Bu çalışmada, kitap ve oyun aracılığıyla baba-bebek etkileşiminin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden gözlem modeli kullanılmış, durum çalışması yaklaşımı benimsenmiştir. Çalışma grubunu bebek kütüphanesine kayıtlı 2-3 yaş aralığındaki 13 bebek ve babası oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu ve Baba-Bebek Duygulanım, Yanıt Verme ve Mesguliyet Ölçeği kullanılmıştır. Veriler video kayıt ile toplanarak anekdot kaydına dönüştürülmüş, ölçeğin bazı maddelerinden yararlanılarak kodlama yapılmıştır. Verilerin analizinde, betimsel analizden yararlanılmıştır. Sonuç olarak baba-bebek etkileşiminde babaların müdahaleci, yönlendirici, kontrol edici olma davranışlarına rastlanılsa da bebeklerine karşı daha çok olumlu duygulanıma sahip oldukları, onların aktivitelerine duyarlı katılım sağladıkları ve öğretsellik bakımından oyunlarını yapılandırdıkları bulunmuştur.

ABSTRACT

It is known that the primary caregiver from the birth of the baby is his mother and he establishes a close relationship with his mother. However, it can be stated that the baby does not only establish a relationship with the mother, and that the father has a critical importance in his development as much as the mother. The roles in the traditional family structure have changed over time, and the father has become involved in the caregiving and raising process of the baby. In this study, it is aimed to examine father-infant interaction through book and game. In the study, the observation model, one of the qualitative research methods, was used and the case study approach was adopted. The study group consisted of 13 infants aged 2-3 years registered in the baby library and their fathers. Personal Information Form and Father-Infant Affect, Responsiveness and Engagement Scale were used as data collection tools. The data were collected by video recording and converted into anecdotal records, and coding was done by using some items of the scale. In the analysis of the data, descriptive analysis was used. As a result, although fathers behaviors of being intrusive, directing and controlling are observed in father-infant interaction, it has been found that they have more positive emotions towards their babies, they participate sensitively in their activities and they structure their games in terms of instruction.

DOI: <https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.1307179>

Atıf/Cite as: Yıldırım, N., Ceylan, Ş., & Aydın, Ü. (2023). Bebek kütüphanesinde uygulanan baba-bebek etkileşiminin kitap ve oyun aracılığıyla incelenmesi. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 13(4), 2407-2423.

Giriş

Bebek doğduğu andan itibaren birincil bakımını veren annesiyle yakın ilişki kurar. Ancak bebeğin tek ilişki kurduğu kişi annesi değildir. Bebeğin gelişiminde etkisi olan baba da anne kadar önemli bir role sahiptir (Sürücüler, 2019). Geleneksel aile yapısında baba figürü ailede otoriteyi sağlayan ve eve ekonomik açıdan destek sunan kişi; anne ise çocuğun bakım ve eğitiminden sorumlu olan kişi olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak yapılan deneysel çalışmalar (Şahin ve Özbey, 2019; Cabrera, 2019), babaların çocuklara hassas bakım sağlayabildiğini kanıtlamış; annelerin araçsal, babaların ise besleyici rolüne vurgu yaparak annelerin ve babaların rol değişiminde ailelerdeki demografik değişkenlerin anlamlı olduğunu göstermiştir. Ayrıca babaların hassas bakıcı ve yetiştirici olabileceği düşüncesi, ekonomik sağlayıcılar olduğu düşüncesinin gölgesinde kalsa da sosyal koşulların değişmesiyle birlikte geleneksel aile yapısında da değişiklikler göze çarpmaktadır. Bu değişikliklerle birlikte anne ve baba figürünün, sorumlu oldukları rolleri paylaştığı görülmekte ve değişen rolleriyle babalar, geçmişe oranla çocuklarıyla daha fazla zaman geçirmeye ve çocuk bakımıyla ilgili daha fazla sorumluluk almaya başlamaktadır. Nitekim, sanayileşmiş ülkelerde yapılan araştırmalara göre 1970'li yıllardan bu yana babaların bakım hizmetlerine katılımında 3 ila 6 kat artış olduğu görülmüştür (Kuzucu, 2011; Rodrigues vd., 2021).

Baba katılımının çocuk bakımına yararı olduğunu söyleyen çok sayıda araştırma mevcuttur (Ergün Arslanlı ve Çelebioğlu, 2022; Cabrera, 2019; Kuzucu, 2011; Şahin ve Özbey, 2019). Baba-bebek bağlanması arasındaki ilişkinin incelendiği boylamsal bir çalışma sonucunda, babalar bebekleriyle oynarken gözlemlenerek uyarıcı davranışların yanısıra duyarlılıkları ve müdahalecilikleri açısından değerlendirilmiş, babaların doğum sonrası dokuzuncu ayda gözlemlenen müdahaleciliği, aradaki ilişkiyi yumuşatmış ve baba-bebek güvenli bağlanmasıyla ilişkilendirilmiştir (Olsavsky vd., 2020). Yapılan başka boylamsal bir çalışmada, baba katılımı ile bebek 13 aylıkken ölçülen duyarlılık ve 3 yaşında baba-bebek bağlanma güvenliği arasında değişik ilişkiler bulunmuştur. Buna göre, baba duyarlılığının baba-bebek arasındaki güvenli bağlanmayla ilişkili olduğu, güvenli baba-bebek bağlanmasının baba davranışının, hem niceliği hem de niteliğiyle ilişkili olduğu bulunmuştur (Brown, Mangelsdorf ve Neff, 2012). Baba-bebek etkileşim düzeylerini incelemek amacıyla yapılan bir çalışmada, araştırmacı tarafından hazırlanan sekiz oturumlu bir oyun eğitim programı uygulanmıştır. Araştırma sonucunda; baba-bebek ikilisinin etkileşim düzeylerinde, ön test-son test karşılaştırıldığında puanlar arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Böylece baba-bebek ikilisiyle gerçekleştirilen oyun programının öğretici-yanıtlayıcı olma, duyarlı-yanıtlayıcı olma ve karşılıklılık davranışları üzerinde olumlu etkilerinin olduğu ve baba-bebek etkileşiminin kalitesini arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca yapılan gelişimsel tarama testi sonucunda bebeklerin, kişisel-sosyal gelişim alanında anlamlı farklılık elde edilmiştir (Demir Öztürk, 2018).

Ebeveyn-bebek etkileşimini sağlamada oyun ve kitapların bir yol olduğu söylenebilir. Çocukların hayatında önemli bir rolü olan oyun ve kitaplar yaşamın her döneminde farklı bir öneme sahip olup çocuk için doğal bir öğrenme ortamı hazırlamaktadır. Bu doğal öğrenme ortamında kitap ve oyun çocuğun dil, bilişsel, sosyal-duygusal ve kişilik gelişimine önemli katkıda bulunurken çocuğun ruhsal ihtiyaçlarını da önemli ölçüde karşılamaktadır (Aksoy ve Çiftçi, 2019; MEB, 2013; Rideout vd., 2003; Sever, 2011; Tanju, 2010). Çocuklara erken yaşlarda kitap okumaya başlamanın gelişime katkıları literatürde geniş olarak yer almaktadır. Birlikte kitap okuma bebek ve çocuklara öğrenme sağlamakla birlikte kaliteli zaman geçirme fırsatı da sunar. Kitap okumak ayrıca, erken okuryazarlık becerilerinin ve akademik becerilerin desteklenmesini sağlarken bebekle kurulan etkileşim frontal bölgeyi aktive ederek bebeklerin dil ve bilişsel gelişimini etkilemektedir. Nitekim, beyin gelişiminin desteklenmesi için erken yıllarda bebeğe kitap okunması önerilmektedir (Gökçay ve Metin, 2014; Erdoğan, 2016). Kitap okuma aktivitesi annelerle birlikte yapılabileceği gibi babayla da yapılabilir. İlgili araştırmalar gösteriyor ki; babaların iki yaşında okumaya katılımı daha iyi bir dili öngörmektedir (Quach, 2018). Küçük çocukların gelişimine katkı sağlayan faktörlerden biri de oyundur (Ünlü Çetin, 2020). Erken yıllarda ebeveyn-çocuk arasında gerçekleşen oyun etkileşimleri, çocuklarda daha olumlu bilişsel ve sosyo-duygusal sonuçlarla ilişkilidir (Amodia-Bidakowska, 2020). Çocukların daha fazla sosyo-duygusal yeterliliği, duygu düzenlemesi ve kelime dağarcığı ile daha az saldırganlık, kaygı ve olumsuzluk ile ilgili şekillerde çocuklarıyla oyun oynama ve meşgul olma açısından babaların da anneler kadar gelişimsel olarak destekleyici olabileceğini göstermektedir (Cabrera ve Roggman, 2017).

Baba-çocuk etkileşiminin kalitesi, çocuk gelişimi alanında artan araştırmaların odak noktası olmuştur (StGeorge, 2017). Araştırmalar incelendiğinde, annelerin ve babaların bebekle oynadıkları oyunlarda farklılıklara rastlanmıştır. Babaların daha fiziksel, heyecanlandırıcı ve kaba oyunlar oynadığı, annelerin ise daha öğretici ve hareketi kısıtlayıcı oyunlar oynadığı görülmüştür (Menashe-Grinberg, 2017). Kaba motor oyunu gibi fiziksel

oyunlar batılı toplumlarda tercih edilen baba-çocuk etkileşim türüdür. Baba-çocuk fiziksel oyun ve çocuk davranışı arasındaki ilişkilerin incelendiği derleme ve meta-analiz çalışmasında bu tür oyunların baba ile çocuğun ilişkisini olumlu yönde gelişim gösterdiği ve güçlendirdiği görülmüştür (StGeorge, 2017). Bebek oyununda anne-babaların ulaşılabilirlik, rolleri sürdürme ve birlikte oyun kurma boyutlarına göre performanslarının incelendiği bir çalışmada herhangi bir farklılık gözlenmemiştir. Babalar ulaşılabilir olmak, rolleri sürdürmek ve birlikte oyun kurma açısından anneler kadar başarılı olmuştur (Frascarolo, 2003).

Literatür incelendiğinde baba-bebek oyunları ile ilgili birçok araştırmaya rastlanırken kitap ve oyun aracılığıyla baba-bebek etkileşiminde babanın duygulanım/duyarlılık-duyarsızlık/öğreticilik durumunu inceleyen araştırmaların oldukça sınırlı olduğu görülmüştür. Buradan yola çıkılarak bu çalışmada, kitap veya oyun aracılığıyla baba-bebek etkileşiminin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

1. Baba-bebek etkileşiminde baba duygulanım durumu nasıldır?
2. Baba-bebek etkileşiminde baba duyarlılık/duyarsızlık durumu nasıldır?
3. Baba-bebek etkileşiminde baba didaktik/öğretsel olma durumu nasıldır?

Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırmada, kitap ve oyun aracılığıyla baba-bebek etkileşiminin incelenmesi amaçlandığından nitel araştırma yöntemlerinden biri olan gözlem modeli kullanılmıştır. Nitel araştırma, bir teori ortaya koymayı amaç edinen bir anlayışla sosyal durumları bağlı buldukları çerçeve içerisinde araştırmayı ve anlamayı ön plana çıkaran bir yaklaşımdır (Yıldırım, 1999). Gözlem, gerçekleşen bir olayın veya bir durumun, dikkatli ve düzenli bir şekilde incelenmesi olarak ifade edilmektedir (Karasar, 2012). Mevcut araştırmada da kullanılan video kayıt cihazları, nitel gözlemlerde önemli bir yere sahiptir. Video kayıtların tekrar izlenebilme imkânı, olayların ve süreçlerin detaylı olarak tanımlanmasını mümkün kılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Araştırma, gözlemler ve işitsel materyaller gibi çoklu bilgi kaynakları aracılığıyla gerçek yaşamda güncel ve tek bir durumla ilgili ayrıntılı bilgi topladığı ve bir durum betimlemesi sağladığı için bu çalışmada nitel araştırma yaklaşımlarından biri olan durum çalışması yaklaşımı benimsenmiştir (Creswell, 2021).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Karabük ilinde ikamet eden, Zübeyde Hanım İl Halk Kütüphanesi'nde bulunan Bebek Kütüphanesi'ne kayıtlı, 2-3 yaş aralığındaki 4 kız ve 9 erkek olmak üzere 13 bebek ve babası oluşturmaktadır. Bebeklerden 6'sı 2 yaşındayken 7'si 3 yaşındadır. Babaların yaşı 29 ila 44 arasındadır. Ancak çoğunluğu 30-33 yaşındadır. Babaların öğrenim durumu incelendiğinde; 5'i lise, 4'ü lisans, 2'si ön lisans, 1' ilköğretim ve 1'i doktora şeklindedir. Babalardan 6'sı serbest meslekte, 3'ü resmi ve 3'ü özel kurumda çalışmaktadır. Araştırmanın katılımcıları gönüllülük esasına dayalı olarak seçilmiştir. Çalışma grubundaki baba ve bebekler bulgular kısmında "B1, B2, ... B13" şeklinde kodlanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada, katılımcıların demografik özelliklerini belirlemek için araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Ayrıca, babaların bebekleriyle etkileşimini incelemek amacıyla babalar bebekleriyle oyun oynarken ve kitap okurken 10 dakika video kaydına alınarak gözlemlenmiştir. Sonrasında video kayıtları Demir Öztürk ve Aksoy'un (2016) geçerlik ve güvenilirlik çalışmasını yaptığı "Baba-Bebek Duygulanım, Yanıt Verme ve Meşguliyet Ölçeği'nin (B-ÇDYMÖ) maddeleri doğrultusunda anekdot kaydına dönüştürülmüştür. Anekdot kayıtları, belirli bir olay/vaka hakkında bilgi veren ve o olayı/vakayı tanımlayan kısa anlatıyı içermektedir. Bu tür kayıtlar, çocuğun beceri ya da davranışlarını açıklamak için yaygın bir şekilde kullanılmaktadır (Orçan, 2016; McAfee ve Leong, 2012). Araştırmada maddeleri kullanılan ölçeğin ve katılımcıların demografik özelliklerini belirlemek amacıyla kullanılan kişisel bilgi formunun detaylarına aşağıda yer verilmiştir.

Kişisel Bilgi Formu: Form araştırma sırasında araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Formda çalışma grubuna ilişkin çocuğun yaşı ve cinsiyeti, babanın yaşı, öğrenim durumu ve mesleği gibi demografik bilgilere yer verilmiştir.

Baba-Bebek Duygulanım, Yanıt Verme ve Meşguliyet Ölçeği (B-ÇDYMÖ): Tamis-LeMonda, Vanessa Rodriguez, Jacqueline Shannon, Bonnie Hannibal, Poonam Ahuja ve Mark Spellmann tarafından 2002 yılında geliştirilmiş olan Caregiver-Child Affect, Responsiveness and Engagement Scale, C-CARES isimli ölçeği Demir Öztürk ve Aksoy 2016 yılında Türkçe'ye uyarlamıştır. 0-36 ay arası bebek/çocuğu olan babaların bebek/çocukları ile etkileşimi esnasında duygulanım, karşılıklılık ve uyumu yansıtan davranışlarını değerlendirme amaçlı bebek/çocuğa sahip babaların bebek/çocukları ile etkileşim sırasında duygulanım, karşılıklılık ve uyumu yansıtan davranışlarını değerlendirmek için kullanılmaktadır. Babaya ait olan 17 etkileşimsel davranışın bulunduğu baba formu, etkileşimsel davranış maddesinin bulunduğu 14 maddeli çocuk formu, birlikteliği kapsayan 3 etkileşimsel davranış maddesinin yer aldığı ikili formla birlikte üç bölümden oluşan B-ÇDYMÖ'de bir oyun seti ve son olarak kodlama rehberi de yer almaktadır. 17 madde olan baba formu ve 14 maddelik çocuk formu; 2 alt faktörlü, 3 maddelik ikili formu da tek faktörlü bir yapıya sahiptir. İç tutarlılık katsayıları baba formunda .80 ile .93, gözlemciler arası uyum katsayısı .72 ile .95 arasındadır. Çocuk formunun iç tutarlılık katsayıları .67 ile .94, gözlemciler arası uyum katsayıları da .74 ile 1.000 arasında değişmektedir. İkili formun iç tutarlılık katsayısı .84 ve gözlemciler arası uyum katsayısı .72 ile .82 arasındadır. Ölçek 5'li likert yapısına sahiptir. Araştırmacı video kayıtlarını 5'li likert yapıyı da göz önünde bulundurarak üç aşamada değerlendirmeye almaktadır. Her bir maddenin pozitif ve negatif etkileri ayrı ayrı puanlanmaktadır. Yüksek puanlar davranışın sıklıkla sergilendiğini, düşük puanlar ise davranışın gözlemlenmediğini göstermektedir. Başlangıçta, baba çocuk etkileşiminin genel durumu puanlanmaktadır. Arkasından baba etkileşim davranışları kodlanıp, en son çocuk ile ikili davranışları puanlanmaktadır (Demir Öztürk ve Aksoy, 2016).

Veri Toplanması ve Çözümlemesi

Araştırmaya başlamadan önce Karabük Zübeyde Hanım İl Halk Kütüphanesi'nden gerekli izinler alınmış ve Bebek Kütüphanesi'ne kayıtlı bebeklerin ebeveynleri ile araştırmaya yönelik bilgilendirici telefon görüşmeleri sağlanarak her baba-bebek görüşmesi yarım saat sürecek şekilde randevular oluşturulmuştur. Randevu öncesinde, Bebek Kütüphanesi'nde baba-bebek için yapılandırılmış bir ortam oluşturulmuştur. Halının üzerine bir kitap ve bazı oyun materyalleri (bir top, bir araba, bir kız bebek ve bir erkek bebek), tercihen kullanılması üzerine hazırlanmıştır. Araştırmaya gönüllü katılan babalar araştırma hakkında bilgilendirilmiş olup çalışma kapsamında kullanılacak olan video kayıt izni için onamları alınmıştır. Sonrasında baba ve bebekler, onlar için oluşturulan ortama alınmıştır. Randevuların 15 dakikası bebeklerin kütüphaneyi keşfetmeleri ve merak duygularını doyurmaları için, 5 dakikası video kayıt ayarlaması ve geçiş için, kalan 10 dakikası ise kayıt süresi için ayrılmıştır. Bebekler kütüphaneyi keşfettikten sonra babalardan, halının üzerinde bulunan materyalleri (bir top, bir araba, bir kız bebek ve bir erkek bebek) kullanarak bebekleriyle 10 dakika boyunca istedikleri şekilde vakit geçirmeleri istenmiştir. Veriler video kayıt ile toplanarak sonrasında anekdot kaydına dönüştürülmüştür. Video ve anekdot kayıtları yardımıyla Baba-Bebek Duygulanım, Yanıt Verme ve Meşguliyet Ölçeği'nin (B-ÇDYMÖ) bazı maddelerinden yararlanılarak babaların duygulanım, duyarlılık ve öğreticilik durumuna ilişkin kodlamalar yapılmıştır.

Verilerin çözümlemesinde, var olan bir ölçme aracının maddelerinden yararlanıldığı için tümdengelsel bir yaklaşım benimsenmiştir. Önceden belirlenen çerçevelerin kullanılarak küresel ve geçerli sonuçlara ulaşmaya çalışılması tümdengelim yaklaşımı olarak ifade edilebilir (Özbilgin ve Erbil, 2019). Elde edilen bulguların yorumlanması için betimsel analizden faydalanılmıştır. Betimsel analiz; toplanan verilerin, önceden belirlenen temalara göre özetlenip yorumlanması olarak ifade edilebilir. Bu analiz türünde, görüşülen ya da gözlenen kişilerin görüşlerini etkili bir şekilde yansıtabilmek amacıyla sıklıkla doğrudan alıntılara yer verilmektedir. Elde edilen bulguların düzenlenip yorumlanması ve okuyucuya sunulması betimsel analizin amacını oluşturmaktadır. Bu amaçtan yola çıkarak toplanan veriler, önce sistematik ve açık bir şekilde betimlenir; sonra bu betimlemeler açıklanır, yorumlanır, neden-sonuç ilişkileri irdelenir ve bazı sonuçları ortaya çıkarır. Betimsel analiz; çerçeve oluşturma, tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi, bulguların tanımlanması ve yorumlanması olmak üzere dört aşamadan oluşmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Tüm araştırmalarda ortak bir kaygı olan geçerlik ve güvenilirlik araştırmacılar için oldukça önemlidir (Merriam, 2018). Çalışmanın geçerlik ve güvenilirliğini sağlamak için gözleme bağlı güvenilirlik, farklı araştırmacılar tarafından kodlama (Kirk ve Miller, 1986 Akt: Yıldırım ve Şimşek, 2021) ve doğrudan alıntılardan (Christensen, Johnson ve Turner, 2020) yararlanılmıştır. Buna bağlı olarak katılımcılar, iki ayrı araştırmacı tarafından aynı zaman diliminde gözlemlenmiş ve sonrasında video aracılığıyla toplanan veriler anekdot kaydına dönüştürülmüştür. Aynı zamanda veriler iki araştırmacı tarafından analiz edilerek önceden oluşturulan kategorilere kodlanmış, daha sonra kodlamalar karşılaştırılarak kontrol edilmiş ve farklı kodlamalar tartışılıp ortak görüş sağlanmaya çalışılmıştır. Ayrıca kodlayıcılar arasındaki uyumun tespit edilmesi için Miles ve Huberman'ın (1994) güvenilirlik formülünden (Güvenirlik= Görüş Birliği/ (Görüş Birliği+ Görüş Ayrılığı) yararlanılmış, kodlayıcılar arası uyum oranı %86 olarak bulunmuştur. Ayrıca kategorilerle ilişkili olarak bazı anekdot kayıtları doğrudan alıntılanmış ve B1, B2...B13 şeklinde kodlanarak bulgular kısmında verilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde, babaların duygulanım, duyarlılık/duyarsızlık ve öğreticilik durumuna ilişkin video ve anekdot kaydı yardımıyla toplanan verilerden elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

1. Baba-bebek etkileşiminde baba duygulanım durumu nasıldır?

Tablo 1. Baba-Bebek Etkileşiminde Babaların Duygulanım Durumuna İlişkin Bulgular

Alt Kategori	Gösterge	Katılımcılar	n
Olumlu Duygulanım	• Çocuğa gülümsemek	B1, B2, B3, B4, B5, B6, B7, B9, B10, B11, B13	11
	• Çocukla birlikte gülmek veya etkileşimden zevk alındığı için gülmek	B1, B2, B3, B4, B7, B10, B13	7
	• Sıcak bir yüz ifadesiyle “sevgi dolu bakış” sergilemek	B1, B2, B3, B4, B7, B8, B9, B10, B11, B13	10
	• Çocukla yumuşak bir tonda konuşmak	B1, B2, B3, B4, B6, B7, B8, B9, B10, B11, B12, B13	12
	• Çocuk ve oyuna dönük rahat bir pozisyonda olmak	B1, B2, B3, B4, B6, B7, B8, B9, B10, B11, B12, B13	12
Olumsuz Duygulanım	• Öfkeli, sert veya yüksek sesle yorumlarda bulunma	B5	1
	• Çocuğa ve davranışlarına karşı çileden çıkma/yılgınlık nedeniyle derin iç çekme	B5	1
	• Çocukla oynamaktan zevk almama ve artan ilgisizlik	B9, B11	2
Olumlu Dokunma	• Çocuğun saçlarını okşamak	B3, B13	2
	• Nazik ve yumuşak şekilde çocuğu elinden tutarak yönlendirmek	B1, B2, B3, B4, B7, B8, B11, B12, B13	9
	• Çocuğun bedenine bir oyuncakla dokunmak	B3, B4, B11, B13	4
	• Kitap okuma etkinliğinin verimliliğini arttırmak amacıyla uygun bir oturuş biçimi ile çocuğu desteklemek	B6, B11, B12, B13	4
	• Fiilen dokunma olmasa bile bakıcının bedeninin çocuğun bedenini sarar konumda olması	B5, B6, B11, B12, B13	5
Olumsuz Dokunma	• Çocuğu sıkı kavramak veya çekiştirmek (Genelde çocuk oyun alanını terk etmek istediğinde olur)	B5	1
	• Çocuğu çekiştirmek veya onun oynamasını engellemek	B5	1
Olumlu Sözel İfadeler	• Övgü (örneğin, “Aferin sana!”, “çok güzel yaptın!”)	B1, B2, B6, B7, B11, B12, B13	7

	• Pekleştirme (örneğin, “Tamam”, “Evet!”, “Peki!”, “İşte oldu!”)	B1, B2, B3, B4, B6, B7, B8, B9, B12, B13	10
	• Teşvik etme (örneğin, “Yapabilirsin!”, “Yaptın işte!”)	B4, B6, B7, B8	4
	• Sevgi/şefkat gösterme veya sevgi sözcükleriyle ifade etme	-	-
Olumsuz Sözel İfadeler	• Eleştirme (örneğin. “Hayır, böyle yapma!”)	-	-
	• Tehdit etme (örneğin. “Seninle oynamayacağım!”)	B5, B9	1
Kızdırma/Sataşma	• Bir nesneyi çocuğa vermeyi reddederek onunla alay etmek	-	-
	• Huysuzluk yapmak ya da saldıyormuş gibi oynamak	B5	1

Tablo 1 incelendiğinde, babaların duygulanım durumuna ilişkin olumlu duygulanım alt kategorisinde en fazla “Çocukla yumuşak bir tonda konuşma (n=12), çocuk ve oyuna dönük rahat bir pozisyonda olmak (n=12) ve çocuğa gülümsemek (n=11)” göstergelerinin; olumsuz duygulanım alt kategorisinde ise en fazla “Çocukla oynamaktan zevk almama ve artan ilgisizlik (n=2)” göstergesinin kullanıldığı görülmüştür. Olumlu dokunma alt kategorisinde en fazla “Nazik ve yumuşak şekilde çocuğu elinden tutarak yönlendirmek (n=9) ve fiilen dokunma olmasa bile bakıcının bedeninin çocuğun bedenini sarar konumda olması (n=5)”; olumsuz dokunma alt kategorisinde ise “Çocuğu sıkı sıkı kavrama veya çekiştirmek (n=1) ve çocuğu çekiştirmek veya onun oynamasını engellemek (n=1)” göstergelerinin kullanıldığı görülmüştür. Olumlu sözel ifadeler alt kategorisinde en fazla “Pekleştirme (n=10)”; olumsuz sözel ifadeler alt kategorisinde “Tehdit etme (n=1)”; kızdırma/sataşma alt kategorisinde ise “Huysuzluk yapmak ya da saldıyormuş gibi oynamak (n=1)” göstergelerinin kullanıldığı görülmüştür.

Aşağıda “Baba Duygulanımı” kategorisinin alt kategorileriyle ilişkili bazı göstergelere yönelik araştırmacıların gözlemleri doğrultusunda oluşturdukları anekdot kayıtlarının doğrudan alıntılarını birer örnek verilmiştir.

Olumlu Duygulanım Alt Kategorisi

“Baba, kız ve erkek bebek oyuncaklarını isimlendirerek yan yana konumlandırmış ve oyuna dönük bir şekilde oturmuştur. Sonra bebeğine yumuşak bir ses tonuyla ‘Bunların ikisi ne oynuyordu? Top oynuyorlar değil mi?’ şeklinde soru sormuştur.” (B1)

Olumsuz Duygulanım Alt Kategorisi

“Baba, topu havaya atıp bebeğini çağırması, ancak bebek sürekli olarak kendi oyunuyla meşgul olmuştur. Baba da ilgilenmeyi bırakıp bebeğini izlemiştir. Ayrıca babanın yüz ifadesinde sıkılganlık olduğu gözlenmiştir.” (B11)

Olumlu Dokunma Alt Kategorisi

“Bebek, yerde duran yastık kurbağanın üzerine atlayarak ‘ooaaa’ diye ses çıkarmış, babası da onu tekrar etmiştir. Daha sonra baba, ‘Hadi gel top oynayalım’ diyerek hafifçe bebeğinin elinden tutmuş ve onu yeni bir oyuna yönlendirmiştir.” (B2)

Olumsuz Dokunma Alt Kategorisi

“Bebek uzaklaşınca baba peşinden koşarak oyununu engellemiş ve kucağına alarak ‘Ben sana ne dedim’ diyerek kucağında havaya atarak hoplatmıştır.” (B5)

Olumlu Sözel İfadeler Alt Kategorisi

“Baba, bebeğine; ‘Bak kızım arabamız var burada. Arabayı göstererek ne bu?’ diye sormuştur. Bebek, ‘düt’ demmiştir. Baba, ‘Evet düt kızım’ demmiştir.” (B13)

Olumsuz Sözel İfadeler Alt Kategorisi

“Baba, bebeğine ‘Düşersin gel buraya yanıma gel çabuk diye seslenmiş, daha sonra gidiyorum ben. Gel çabuk. Giderim bak. İyi ben gidiyorum.’ şeklinde seslenmiştir.” (B9)

Kızdırma/Sataşma Alt Kategorisi

“Baba, bebeğini kucağına ve omzuna alıp sesini cılızlaştırarak ‘Atayım mı seni he atayım mı? Attıuum’ diyerek havaya doğru hoplatmıştır.” (B5)

2. Baba-bebek etkileşiminde baba duyarlılık/duyarsızlık durumu nasıldır?

Tablo 2. Baba-Bebek Etkileşiminde Babaların Duyarlılık/Duyarsızlık Durumuna İlişkin Bulgular

Alt Kategori	Gösterge	Katılımcılar	n
Çocuğa Katılma	• Çocukla etkileşim boyunca oynamak	B1, B2, B3, B4, B6, B7, B12, B13	8
	• Oyuncaklarla oynarken, çocuğu yeniden yönlendirmek veya ona yeni bir aktivite sunmak	B1, B2, B3, B4, B5, B6, B7, B8, B9, B11, B12, B13	12
	• Çocuğa kitap okumak	B1, B2, B3, B4, B6, B7, B8, B9, B11, B13	10
	• Çocukla birlikte rol yapmak	B3, B4	2
	• Çocuğun eylemlerine etkin olarak yorumlarda bulunmak	B1, B2, B3, B4, B6, B10, B12, B13	8
	• Çocuğun etkileşim materyalleri hakkında etkin olarak yorumda bulunmak (bakıcı doğrudan oyuncaklarla oynamayabilir)	B1, B2, B3, B4, B6, B7, B8, B10, B12, B13	10
Yanıt Verici Olma	• Çocuk konuştuğu zaman ona sözlü olarak karşılık vermek	B1, B2, B3, B4, B6, B7, B8, B9, B10, B12, B13	11
	• Çocuğu bir rol içine dahil etmeye çalışmak	B1, B3, B4, B6, B7, B8, B9, B11, B12	9
	• Sorularla karşılık vermek	B1, B2, B3, B4, B6, B8, B10, B12, B13	9
Duygusal Uyumlama	• Çocuk, kendine bakan kişiye gülümser – Çocuğa bakan kişi de çocuğa gülümser.	B3, B4	2
	• Çocuk, olumlu bir duygu ifade eder – Çocuğa bakan kişi buna abartılı bir yüz ifadesiyle karşılık verir.	B1, B2, B3, B4	4
	• Çocuk, oyun sırasında şaşırıldığını gösterir– Çocuğa bakan kişi, onu taklit eder ve “Vayyy!” der.	B1, B4, B7	3
Esnek Olma	• Çocuğa şunları söylemek; “Tamam, bununla oynamak ister misin?”, “Ne istersen onu yapabiliriz.”, “Senin istediğin şey benim için de tamamdır”.	B2, B3, B7, B12, B13	5
	• Bir oyun önerisine karşı çocuğun ilgisizliğini kabul etmek ve onu daha fazla oyuna devam etmeye zorlamamak	B1, B2, B3, B7, B11	5
	• Çocuğu bir aktivite içinde yönlendirmek fakat malzemeleri istediği gibi serbest bir şekilde kullanmasına izin vermek	B1, B2, B3, B7, B8, B10, B12, B13	8
Müdahaleci Olma	• Çocuk henüz yeni bir aktiviteyi kabul etmeye hazır olmadan ona yeni bir torba vermek	B2	1

• Çocuğu belli bir şeyi yapmaya zorlamak	B5, B7	2
• Şunları söylemek; “Hayır, böyle yap!”, “Bu doğru olmadı!”	B6	1

Tablo 2 incelendiğinde, babaların duyarlılık/duyarsızlık durumuna ilişkin çocuğa katılım alt kategorisinde en fazla “Çocuklarla oynarken çocuğu yeniden yönlendirmek veya ona yeni bir aktivite sunmak (n=12), çocuğun etkileşim materyalleri hakkında etkin olarak yorumda bulunma (n=10) ve çocuğa kitap okumak (n=10)” göstergelerinin; yanıt verici olma alt kategorisinde ise en fazla “Çocuk konuştuğu zaman ona sözlü olarak karşılık vermek (n=11)” göstergesinin kullanıldığı görülmüştür. Duygusal uyumlanma alt kategorisinde en fazla “Çocuk olumlu bir duygu ifade eder-çocuğa bakan kişi buna abartılı bir yüz ifadesiyle karşılık verir (n=4)”; esnek olma alt kategorisinde “Çocuğu bir aktivite içinde yönlendirmek fakat malzemeleri istediği gibi serbest bir şekilde kullanmasına izin vermek (n=8)”; müdahaleci olma alt kategorisinde ise en fazla “Çocuğu belli bir şeyi yapmaya zorlamak (n=2)” göstergesinin kullanıldığı görülmüştür. Aşağıda “Baba Duyarlılığı/Duyarsızlığı” kategorisinin alt kategorileriyle ilişkili bazı göstergelere yönelik araştırmacıların gözlemleri doğrultusunda oluşturdukları anekdot kayıtlarının doğrudan alıntılarını birer örnek verilmiştir.

Çocuğa Katılma

“Baba eline topu alarak ‘Gol oynayalım mı biraz? Hadi gel bununla oynayalım biraz!’ diyerek bebeğe topu atıp ayağa kalkmıştır. Karşılıklı olarak birbirlerine gol attıktan sonra baba yere oturup yastıkları göstererek ‘Bak sen bunları gördün mü? Yapboz yapmışlar bak bunları iç içe geçirip boşlukları kapatıyoruz’ demiştir.” (B4)

Yanıt Verici Olma

“Bebek arabayı kitaba çarpıtılarak ‘kaza yaptı’ dedi. Baba ‘kaza yaptı’ şeklinde yineledi.” (B3)

Duygusal Uyumlanma

“Baba bebekleri yere yatırarak isimlendirmiş ve sonra bir isme bebek kalmayınca kurbağayı göstererek ‘M... bu olsun mu?’ diye sormuş. Bebek gülünce, baba ‘kurbağa, bu çok komik yaa’ diyerek abartılı ve komik bir yüz ifadesiyle sesini cılızlaştırmıştır.” (B4)

Esnek Olma

“Baba, oyuncak bebekleri yan yana yerleştirip ‘bunlardan hangisinin boyu daha uzun oğlum? Kız çocuğunun saçlarından dolayı boyu daha uzun dimi’ demiştir. Bebek bu esnada kitabı incelemeye başlamıştır. Baba da oyuncak bebekleri bırakıp bebeğinin yanına doğru gitmiş ve ‘hadi sen anlat bana ne bunlar?’ diye soru sormuştur.” (B8)

Müdahaleci Olma

“Bebek topu eline aldığı anda baba ‘topla mı oynayacaksın? Gel arabayla oynayalım. Gel oğlum bak’ demiştir. Bebek topla ilgilenmeye devam etmiş, baba kırmızı otobüsü bebeğine doğru sürmüştür. Bebek topu alıp kütüphanenin başka köşesine gitmiştir. Baba ‘gel oğlum buraya. Bak bak otobüs var burada’ demiştir.” (B7)

3. Baba-bebek etkileşiminde baba didaktik/öğretsel olma durumu nasıldır?

Tablo 3. Baba-Bebek Etkileşiminde Babaların Didaktik/Öğretsel Olma Durumuna İlişkin Bulgular

Alt Kategori	Gösterge	Katılımcılar	n
Yapılandırma	• Malzemeleri çocuğun erişebileceği bir yere koymak ve çocuğun oyuncaklarla daha iyi etkileşimde bulunabileceği şekilde yerini değiştirmek	B1, B2, B3, B4, B6, B7, B8, B9, B11, B12, B13	11

	• Çocuğa oyuncakları düzenli bir şekilde vermek	B1	1
	• Çocuğa yaptığı işle ilgili yardım etmek	B1, B2, B4, B5, B6, B7, B10, B13	8
	• Nesnelere nasıl kullanılacağını anlatmak ve nesnelere nasıl oynanacağını göstermek	B4, B9	2
	• Kitap okumak ve çocuğun öyküyü anlamasına yardımcı olmak	B1, B2, B3, B4, B6, B7, B8, B11, B13	9
	• Şunları söylemek; “Yok, onu şu şekilde yap”, “Sen doktor ol, ben de senin hastan olayım”	B6	1
	• Dikkatini toplamayan çocuğa destek olmak veya çocuğun yeniden dikkatini toplamasına yardım etmek üzere uygun açıklamalar yapmak	B7, B8	2
Başarıya Yönlendirme	• Çocuğu sayıları, renkleri, şekilleri veya alfabeyi söylemeye teşvik etmek	B1, B2, B4, B7	4
	• Çocuğa sorular sormak	B1, B2, B3, B4, B6, B8, B13	7
Oyunu Genişletme	• Nesnelere canlandırmak.	B3, B4	2
	• Nesnelere alışılmışın dışında kullanmak	B3	1
	• Nesnelere isimler vermek	B1, B4, B8, B11	4
Kullanılan Dilin Niceliği	• Etkileşim boyunca sözel uyarılarda bulunmak	B1, B2, B3, B4, B6, B7, B8, B9, B10, B11, B12, B13	12
	• Yapılan eylemi sözel ifade ile desteklemek	B1, B2, B3, B4, B6, B7, B8, B10, B13	9
	• Konuşma başlatmak ya da çocuğun sözel ifadelerine karşılık vermek	B1, B2, B3, B4, B6, B7, B8, B9, B10, B12, B13	11
Kullanılan dilin Niteliği	• Oyuncakların veya etkinliğin açıklanmasında çok sayıda sıfat ve zarf kullanımı	B4	1
	• Sürmekte olan etkinlikleri hikayeletirmek	B1, B2, B3, B4, B9, B10, B12	7
	• Oyunu geçmiş veya gelecek deneyimlerle ilişkilendirmek	B4, B6, B8, B9, B13	5
	• Çocuğun oyun içindeki meşguliyetini açıklamak ve ona açık uçlu sorular sormak	B3, B4	2

Tablo 3 incelendiğinde, babaların didaktik/öğretsel olma durumuna ilişkin yapılandırma alt kategorisinde en fazla “Malzemeleri çocuğun erişebileceği bir yere koymak ve çocuğun oyuncaklarla daha iyi etkileşimde bulunabileceği şekilde yerini değiştirmek (n=11), kitap okumak ve çocuğun öyküyü anlamasına yardımcı olmak (n=9) ve çocuğa yaptığı işle ilgili yardım etmek (n=8)” göstergelerinin; başarıya yönlendirme alt kategorisinde ise en fazla “Çocuğa sorular sormak (n=7)” göstergesinin kullanıldığı görülmüştür. Oyunu genişletme alt kategorisinde en fazla “Nesnelere isim vermek (n=4)”; kullanılan dilin niceliği alt kategorisinde “Etkileşim boyunca sözel uyarılarda bulunmak (n=12)”; kullanılan dilin niteliği alt kategorisinde ise en fazla “Sürmekte olan etkinlikleri hikâyeletirmek (n=7)” göstergesinin kullanıldığı görülmüştür. Aşağıda “Baba Didaktikliği/Öğretsellik” kategorisinin alt kategorileriyle ilişkili bazı göstergelere yönelik araştırmacıların gözlemleri doğrultusunda oluşturdukları anekdot kayıtlarının doğrudan alıntılara birer örnek verilmiştir.

Yapılandırma

“Baba oyuncak bebekleri bebeğinin ulaşabileceği şekilde konumlandırır.” (B12)

Başarıya Yönlendirme

“Baba, ikiz bebeklerini masaya oturtmuş ve önlerine yapboz oyununu yerleştirerek ‘beraber tamamlayacaksınız, evde tamamlıyorsunuz ya, hadi sen de başla oğlum’ demiş ve onların bulmasına yardımcı olmuştur.” (B6)

Oyunu Genişletme

“Bebek babaya başka araba olup olmadığını sorunca baba kitabı ve üzerindeki arabayı göstererek ‘başka araba yok ama bu da araba olabilir’ demiş ve kitabı araba gibi kullanmıştır.” (B3)

Kullanılan Dilin Niceliği

“Baba, bebeği mutfakta yemek yaparken gözlem boyunca bebeğine evet, tamam, olabilir vs. şeklinde sözel olarak dönütler vermiştir.” (B10)

Kullanılan Dilin Niteliği

“Baba, oyuncak bebekleri isimlendirmiş ve bebeğine oyuncak bebeklere verdikleri isimlerin ne olduğunu sormuştur. Sonra bebekleri okula götürmüşlerdir. Daha sonra ise birlikte otobüs tamiri yapmışlardır.” (B4)

Bulgular incelendiğinde, baba duygulanımı kategorisinde, babaların olumlu duygulanım alt kategorisinin; baba duyarlılığı/duyarsızlığı kategorisinde, babaların çocuğa katılma alt kategorisinin; baba didaktikliği/öğretselliği kategorisinde, yapılandırma alt kategorisinin göstergelerini diğer kategorilerin göstergelerine göre daha fazla kullandığı bulunmuştur.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu çalışmada, kitap ve oyun aracılığıyla baba-bebek etkileşiminin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda baba-bebek etkileşiminde baba duygulanım, duyarlılık/duyarsızlık ve didaktik/öğretsel olma durumu incelenmiştir. Çalışmada, araştırmacıların gözlemlerine göre baba duygulanımı kategorisinin olumlu duygulanım alt kategorisinde en fazla babaların bebekleriyle yumuşak bir tonda konuştuğu, bebeklerine ve oyuna dönük rahat bir pozisyonda oturduğu ve onlara gülmüşüğü; olumsuz duygulanım alt kategorisinde en fazla bebekleriyle oynamaktan zevk almadığı ve ilgisizliğinin arttığı; olumlu dokunma alt kategorisinde en fazla nazik ve yumuşak şekilde bebeklerinin elinden tutup yönlendirdiği ve bebeğin bedenini sarar konumda olduğu; olumsuz dokunma alt kategorisinde çoğunlukla bebeği sıkı sıkı kavrayıp çekiştirdiği ve onun oynamasını engellediği; olumlu sözel ifadeler alt kategorisinde en fazla pekiştirme kullandığı; olumsuz sözel ifadeler alt kategorisinde çoğunlukla tehdit kullandığı; kızdırma/sataşma alt kategorisinde en fazla huysuzluk yaptığı ya da saldıyormuş gibi oynadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca Tablo 1’de de görüldüğü gibi baba duygulanımı kategorisinde en fazla olumlu duygulanım alt kategorisinin, en az ise olumsuz sözel ifadeler alt kategorisi ile kızdırma/sataşma alt kategorisinin göstergelerinin kullanıldığı saptanmıştır. Bu bağlamda, baba-bebek etkileşiminde babaların bebeklerine karşı olumsuz yaklaşımdan daha çok olumlu yaklaşım içerisinde oldukları yorumu yapılabilir. Nitekim oyun programının uygulandığı araştırmada babaların davranışlarında bebeklerine karşı olumlu olma durumu gözlenmiştir (Demir Öztürk, 2018). Babaların annelere göre daha fiziksel ve heyecan veren kaba oyunlar oynadığı bilinmektedir (Menashe-Grinberg, 2017). Çalışmada, bir babanın (B5) bebeğini kucağına alıp havaya kaldırması, daha fiziksel oyunları tercih etmesi bu argümanı örneklendirmektedir. Baba-çocuk oyununun çocuk davranışları ile ilişkisinin incelendiği çalışmada, babaların fiziksel oyununun sosyal yeterlilik, duygusal beceriler ve öz düzenleme gibi önemli davranışsal becerilerle pozitif ilişkili olduğu bulunmuştur (Stgeorge ve Freeman, 2017). Fiziksel bağlantı, özellikle de ebeveynin bebeğe dokunması bebeklerin iyiliği açısından kritik bir öneme sahiptir. Bu durum aynı zamanda ebeveyn ve bebek arasındaki bağın gelişimini de destekleyebilir. Yapılan bir çalışma baba-bebek etkileşimindeki fiziksel dokunuşun özellikle de oyunusal propriyoseptif dokunuşun, babanın oksitosin seviyeleri ile ilişkili olduğunu saptamıştır. Oksitosinin sosyal yakınlaşma davranışını desteklediği düşünülmektedir (Morris vd., 2021). Yapılan ampirik boylamsal bir çalışmada, ten tene teması içeren kanguru bakımı müdahalesinin baba-bebek bağlanmasına ve babaların bebek bakımına katılma etkisi incelenmiş ve sonuç olarak, kanguru bakım müdahalesi gerçekleştirilen babaların baba-bebek bağlanmasının ve bebeğin bakımına katılımın daha olumlu olduğu saptanmıştır (Ünal Toprak ve Şentürk Erenel, 2021). Fiziksel dokunuş içeren bu müdahalenin, baba ve bebek arasındaki etkileşimi olumlu etkilediği görülmektedir. Bu bağlamda, olumlu fiziksel dokunuşun baba-

bebek etkileşiminde kritik öneme sahip olduğu ve baba duygulanımını etkilediği ifade edilebilir. Ayrıca, babaların olumlu olmasına rağmen sıkı sıkı kavrama, çekiştirme, oyun engelleme gibi bazı kontrolcü ve yönlendirici davranışları da dikkat çeken bir diğer unsur olmuştur. Bu tür davranışların baba-bebek arasındaki etkileşimi azaltacağı düşünülmektedir. Dolayısıyla olumlu dokunuş, çocuğa katılma gibi davranışların artırılıp müdahale ve kontrol içeren davranışların azaltılması baba-bebek etkileşimini artırmada etkili olabilir.

Çalışmada, araştırmacıların gözlemlerine göre baba duyarlılığı/duyarsızlığı kategorisinin çocuğa katılım alt kategorisinde en fazla babaların bebekleriyle oynarken onları yeniden yönlendirdiği veya ona yeni bir aktivite sunduğu, bebeğinin etkileşim materyalleri hakkında etkin olarak yorumda bulunduğu ve bebeğine kitap okuduğu; yanıt verici olma alt kategorisinde çoğunlukla bebeği konuştuğu zaman ona sözlü olarak karşılık verdiği; duygusal uyumlanma alt kategorisinde en fazla bebeği olumlu bir duygu ifade ettiğinde ona abartılı yüz ifadesiyle karşılık verdiği; esnek olma alt kategorisinde en fazla bebeği bir aktivite içinde yönlendirdiği fakat malzemeleri istediği gibi serbest bir şekilde kullanmasına izin verdiği; müdahaleci olma alt kategorisinde çoğunlukla bebeği belli bir şey yapmaya zorladığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca Tablo 2'de de görüldüğü gibi baba duyarlılığı/duyarsızlığı kategorisinde en fazla çocuğa katılma alt kategorisinin, en az ise müdahaleci olma alt kategorisinin göstergelerinin kullanıldığı saptanmıştır. Dolayısıyla baba-bebek etkileşiminde babaların bebeklerine ve onların aktivitelerine karşı müdahale etmekten daha çok onlara ve onların aktivitelerine duyarlı bir şekilde katıldığı yorumu yapılabilir. Yapılan bir çalışma, oyun programının babaların olumsuz ve müdahale içeren davranışlarını önemli ölçüde azalttığını göstermiştir (Demir Öztürk, 2018). Teorik olarak incelendiğinde, duyarlı ebeveynler çocukların ilgi alanlarına, bakış açılarına ve gelişimsel kapasitelerine uyum sağlar ve duyarlı bir şekilde çocukların yakın gelişim alanı içinde hareket eder (Rodrigues vd., 2021). Babaların kaliteli ebeveynlik kavramına ilişkin bakış açıları, etkileşimli oyunun baba-bebek ilişkisinin merkez noktası olduğu yönündedir. Nitekim yapılan bir çalışmada, oyun temelli baba-bebek etkileşim programının baba ve bebek davranışlarındaki etkisinin incelenmesi sonucunda programın etkili olması, babaların karşılıklı etkileşim geliştirdiği ve bebeklerin gelişim alanlarında farklılaşmaların meydana gelmesi bu bakış açısını destekler niteliktedir. Çok boyutlu olan kaliteli ebeveynlik, etkileşim esnasında genelde duyarlılık, bağlılık ve saygı davranışlarıyla ile görülmektedir. Ayrıca sıcak konuşma ve gülümseme gibi olumlu duygular ebeveynlik kalitesinin göstergelerindedir. Bebeklik döneminde gösterilen hassas, sıcak ve duyarlı davranışlar erken çocukluğu kapsayan baba katılımında uyumlu sosyal-duygusal bir zemin oluşturur (Altenburger, Schoppe-Sullivan ve Kamp Dush, 2018; Demir Öztürk ve Aksoy, 2020). Yapılan bir başka çalışmada baba-bebek etkileşiminin geliştirilmesine yönelik olarak ev tabanlı video geribildirim müdahalesi kullanılmış ve sonuçlar bu yöntemin uygulanabilirliğini göstermiş; babalar, bu müdahalenin çocuklarının duygu ve düşüncelerini anlamada önemli bir etkisi olduğunu ve bebekleriyle iletişimlerini ve ilişkilerini geliştirdiğini belirtmiştir (Lawrence vd., 2013). Buradan hareketle, babalara yönelik olan programların ve müdahalelerin baba-bebek etkileşiminde etkili olduğu söylenebilir. Ayrıca, duyarlılığın sosyoekonomik durum ve eğitim düzeyiyle ilişkilendirildiği bir çalışmada yüksek gelire ve eğitim düzeyine sahip babaların daha fazla duyarlılık ile bilişsel uyarım ve daha az müdahalecilik sergilediği görülmüştür (Tamis-LeMonda vd., 2004). Mevcut çalışmada, babaların genellikle çocukların aktivitelerine katıldıkları gözlenirse de az da olsa bazı babaların müdahalede buldukları, bebeklerini kendi oyunlarına dahil etmeye çalıştıkları ve onları direktiflerine uymaları için zorladıkları gözlenmiştir. Müdahale davranışlarının bebeğin girişkenliğini ve baba ile olan etkileşimini olumsuz etkileyebileceği düşünülmektedir. Bu müdahale davranışları eğitim düzeyi, gelir durumu gibi çeşitli demografik özelliklerden kaynaklanabilir. Müdahaleci davranışlardan ziyade yapılandırıcı davranışlar bebek gelişiminde ve bebeğin baba ile olan etkileşiminde olumlu izler bırakabilir.

Kitap, çocuğun gelişim alanlarını etkileyen önemli bir materyeldir (Tanju, 2010). Çalışmada çoğu babanın (B1, B2, B11 vs.) bebekleriyle kitap okuma aktivitesini etkileşimli kitap okumak yerine çok hızlı bir şekilde gerçekleştirdikleri, kitabın üzerindeki görsellerin isimlerini sordukları görülmüştür. Buna karşın sadece bir babanın (B4) bebeğine göz hizasında okuma, ses tonlamasına dikkat ederek okuma, metni tamamıyla okuma ve metinle ilgili sorular sorma gibi daha detaylı ve etkileşimli kitap okuduğu görülmüştür. Bu noktada baba eğitim düzeyi, yaşı ve sosyo-ekonomik durumu gibi değişkenlerin bu durumu etkileyebileceği düşünülebilir. Demir Öztürk ve Aksoy (2019), baba eğitim düzeyinin baba-bebek etkileşimini etkilediğini saptamıştır. Yapılan bir başka çalışmada ise ebeveynlerin sosyo-ekonomik durumu ile okuma stilleri pozitif olarak ilişkili bulunmuştur. Daha yüksek sosyo-ekonomik statüye sahip ebeveynlerin okuma stillerinin daha kaliteli olduğu görülmüştür (Kucirkova, 2018). Önceki sonuçlarda da tartışıldığı gibi babaların daha çok hareketli, fiziksel ve heyecan verici oyunlar oynadıkları bilinmektedir (Menashe-Grinberg, 2017). Bu yüzden babaların kitap okuma

aktivitesini pasif olarak algıladıkları düşünülebilir. Gelişim alanlarını etkileyen bir diğer materyal oyundur (Ünlü Çetin, 2020). Her yaşta çocuk, zamanlarının en büyük bölümünü babalarıyla oyun ve arkadaşlık içinde geçirmekte buna bağlı olarak doğrudan katılım süresinin %39'unu harcamaktadır (Yeung vd., 2001). Araştırmalar sadece babaların çocuklarıyla geçirdikleri zamanın miktarına değil, aynı zamanda daha az ölçüde olsa da onların etkileşimlerinin kalitesine de odaklanmıştır. Bu nedenle, etkileşimler ve bilişsel sonuç arasındaki ilişkinin çok erken yaşlarda belirgin olduğunun bilinmesi, babaların çocuklarıyla daha iyi etkileşim kurmalarını desteklemek için erken bebeklik döneminde önleyici tedbirlerin alınmasının önemini vurgulamaktadır (Sethna vd., 2017). Bulgulardan yola çıkarak babaların kitap okumayı oldukça hızlı gerçekleştirdikleri bu aktiviteyi görevmiş gibi yaptıkları, kitaptan daha çok oyuna eğilim gösterdikleri görülmüştür. Kitabın da oyun kadar önemli bir unsur olduğu söylenebilir. Kitap okumanın etkileşimli biçimde gerçekleştirilmesi bebeklerin gelişimi ve baba-bebek etkileşimi için daha etkili olabilir. Yapılan araştırmalarda da görüldüğü üzere kitap ve oyun, bebekler için etkileşim araçlarıdır. Aynı zamanda bebekle iletişim kurmanın önemli kaynaklarıdır. Dolayısıyla baba ve bebek arasındaki etkileşimi incelerken kitap ve bazı oyun materyallerinden yararlanmak baba-bebek etkileşimini artırmada etkili olabilir.

Çalışmada, araştırmacıların gözlemlerine göre kategorisinin baba didaktikliği/öğretselliği kategorisinin yapılandırma alt kategorisinde en fazla babaların malzemeleri bebeklerin erişebileceği bir yere koyduğu ve bebeğin oyuncaklarla daha iyi etkileşimde bulunabileceği şekilde yerini değiştirdiği, kitap okuduğu ve bebeğinin öyküyü anlatmasına yardımcı olduğu ve bebeğe yardım ettiği; başarıya yönlendirme alt kategorisinde en fazla bebeğe sorular sorduğu; oyunu genişletme alt kategorisinde çoğunlukla nesnelere isim verdiği; kullanılan dilin niceliği alt kategorisinde en fazla etkileşim boyunca sözel uyarılarda bulunduğu; kullanılan dilin niteliği alt kategorisinde sürmekte olan etkinlikleri hikayeleştirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca Tablo 3'te de görüldüğü gibi baba didaktikliği/öğretselliği kategorisinde en fazla yapılandırma alt kategorisinin, en az ise oyunu genişletme alt kategorisinin göstergelerinin kullanıldığı saptanmıştır. Buradan yola çıkarak, baba-bebek etkileşiminde babaların bebekleriyle oynadığı oyunu genişletmekten daha çok yapılandırdığı yorumu yapılabilir. Literatür incelendiğinde, babaların cinsiyet faktörünü dikkate alarak özellikle kız çocuklarına karşı daha öğretici-yanıtlayıcı (Demir Öztürk ve Aksoy, 2019) ve ipuçlarına daha duyarlı olduğu, erkek çocuklara karşı ise daha yönlendirici ve müdahaleci olduğu görülmüştür (Anderson vd., 2019). Bu bağlamda, babaların cinsiyete göre oyun içi etkileşimlerinin değişebileceği söylenebilir. Baba-çocuk öğretim etkileşimlerinin bakım verme düzeyi ile arasındaki ilişkinin incelendiği bir çalışmada; çocuğun görevi denemesini bekleme, materyalleri görev dışı kullanmasına izin verme, çocuğun girişimlerini övme ve görevi sözlü olarak tanımlama-modelleme gibi ebeveyn davranışlarını ölçen bilişsel teşvik ölçeğinde daha sık bakım veren babaların yüksek puan aldığı saptanmıştır (Boechler vd., 2003). Buna bağlı olarak, babanın çocuğuyla geçireceği vaktin sık olması öğretim etkileşimlerini de arttırabilir. Başka bir çalışma oyun eğitim programının baba-bebek etkileşiminde babanın öğretici-yanıtlayıcı olma davranışlarında artış olduğunu göstermektedir (Demir Öztürk, 2018). Babalara eğitim verilen bir başka çalışmada, eğitim sonrası babaların çocuklarının oyunlarına katılma, çocukla sözel etkileşim kurma, çocuklara yeni bir şeyler öğretme, çocukla ayrılan vakit sıklığında artış olduğu saptanmıştır (Taşkın ve Erkan, 2009). Dolayısıyla, babalara verilen oyun eğitim programının baba didaktikliği/öğretselliğini pozitif yönde etkileyebileceği ifade edilebilir. Babaların oyun etkileşimlerine bakıldığında, çalışmaların genellikle babaların fiziksel-kaba oyunları tercih ettiği üzerinde durduğu görülmektedir (Power ve Parke, 1983; Menashe-Grinberg, 2017; Stegeorge ve Freeman, 2017; Anderson vd., 2019). Buna karşın oyun genişletme, yapılandırma, başarıya yönlendirme gibi baba öğretselliğine ilişkin göstergelerin baba-bebek etkileşimini içeren çalışmalarda oldukça sınırlı olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak baba-bebek etkileşiminde babaların müdahaleci, yönlendirici, kontrol edici olma davranışlarına rastlanılsa da bebeklerine karşı daha çok olumlu duygulanıma sahip oldukları, onların aktivitelerine duyarlı katılım sağladıkları ve öğretsellik bakımından oyunlarını yapılandırdıkları görülmüştür. Baba-bebek etkileşiminde baba duygulanımı, duyarlılığı/duyarsızlığı ve didaktikliği/öğretselliği babanın yaşına, cinsiyetine, sosyo-ekonomik durumuna, eğitim düzeyine göre değişebilir. Bu yüzden, konuyla ilgili benzer çalışmalar yapmak isteyen araştırmacılara farklı yöntem, teknik ve değişkenler kullanarak araştırma yapmaları önerilebilir. Ayrıca baba-bebek etkileşimlerini içeren çalışmaların genelinde babaların fiziksel oyunları tercih ettiği üzerinde durulmuş ancak babaların öğretselliği üzerinde oldukça az çalışılmıştır. Konuyla ilgili çalışmaların arttırılması baba-bebek oyunlarına dair farklı ve önemli ipuçları sunabilir. Ayrıca baba-bebek bağlanmasının baba-bebek etkileşiminde önemli bir rol oynadığı düşünüldüğünde konuya ilişkin boylamsal çalışmaların uluslararası

literatürde görüldüğü, ancak ulusal literatürde bu tür çalışmalara rastlanılmadığı görülmüştür. Araştırmacıların boylamsal ve deneysel çalışmalar yaparak ulusal literatüre katkı ve çeşitlilik sağlayacağı düşünülmektedir. Çalışmanın bulgular kısmında tablolar halinde verilen ölçeğin maddeleri ebeveynlerin davranışlarını kategoriler ve göstergeler olarak sunduğu için çalışma ebeveynlere davranışlarının hangi kategoride yer aldığını görme fırsatı sağlayarak baba-bebek etkileşiminde bir rehber niteliği taşıyabilir. Bunun yanı sıra baba-bebek etkileşimini artırabilecek olan babaların duygulanım, duyarlılık ve didaktik olma durumları dikkate alınarak babalara yönelik eğitim programları düzenlenebilir ve babaların katılımı da sağlanarak çeşitli oyun ve etkinlik kitabı hazırlanabilir. Ek olarak, araştırmalarda da karşılaşılan babalarla yapılan ev tabanlı video geribildirim müdahalesi uygulanarak baba-bebek etkileşiminin artması ve babaların, bebeklerinin duygu ve düşüncelerini daha iyi anlaması ve uygun davranışlarda bulunması sağlanabilir. Ayrıca resmi ve resmi olmayan kurumların hazırlayacağı baba eğitim programlarında oyunu genişletme, oyunu sürdürme, yapılandırma vb. göstergelere yer verilmesi önerilebilir.

Araştırmaya İlişkin Etik Bilgiler

Araştırmanın yapılabilmesi için Karabük Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları etik kuruluna 24.03.2022 tarihinde başvurulmuş ve etik kurul tarafından 07.04.2022 tarih ve E-78977401-050.02.04-121832 sayılı yazı ile etik açıdan uygunluğu oy birliğiyle kabul edilmiştir. Araştırmada kullanılan ölçek için gerekli izin alınmış ve kaynak gösterilmiştir. Katılımcılar araştırma hakkında bilgilendirilmiş, gönüllük esas alınarak onam formu ile araştırmaya dahil edilmiştir. Ayrıca araştırmanın Bebek Kütüphanesi'nde gerçekleştirilmesi için Zübeyde Hanım İl Halk Kütüphanesi'nden gerekli izinler alınmıştır.

Araştırmacıların Katkı Oranı

Birinci yazar %50, ikinci yazar %30, üçüncü yazar %20 oranda katkı sağlamıştır.

Çatışma Beyanı

Bu çalışmada herhangi bir potansiyel çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Aksoy, A. B., & Çiftçi, H. D. (2019). Erken çocukluk döneminde oyun ve oyunun gelişimsel katkıları. A. B. Aksoy (Ed.), *Erken Çocukluk Döneminde Oyun içinde* (ss. 2-17). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Altenburger, L. E., Schoppe-Sullivan, S. J., & Kamp Dush, C. M. (2018). Associations between maternal gatekeeping and fathers' parenting quality. *Journal of Child and Family Studies*, 27(8), 2678-2689. <https://doi.org/10.1007/s10826-018-1146-9>
- Anderson, S., StGeorge, J., & Roggman, L. A. (2019). Measuring the quality of early father-child rough and tumble play: Tools for practice and research. *Child & Youth Care Forum*, 48(6), 889-915. <https://doi.org/10.1007/s10566-019-09513-9>
- Amodia-Bidakowska, A., Laverty, C., & Ramchandani, P. G. (2020). Father-child play: A systematic review of its frequency, characteristics and potential impact on children's development. *Developmental Review*, 57, 100924. <https://doi.org/10.1016/j.dr.2020.100924>
- Boechler, V., Harrison, M. J., & Magill Evans, J. (2003). Father-child teaching interactions: The relationship to father involvement in caregiving. *Journal Of Pediatric Nursing*, 18(1), 46-51. <https://doi.org/10.1053/jpdn.2003.7>
- Brown, G. L., Mangelsdorf, S. C., & Neff, C. (2012). Father involvement, paternal sensitivity, and father child attachment security in the first 3 years. *Journal of Family Psychology*, 26(3), 421-430. <https://doi.org/10.1037/a0027836>

- Cabrera, N. J., & Roggman, L. (2017). Father play: Is it special?. *Infant Mental Health Journal*, 38(6), 706–708. <https://doi.org/10.1002/imhj.21680>
- Cabrera, N. J. (2019). Father involvement, father-child relationship, and attachment in the early years. *Attachment ve Human Development*, 22(1), 134-138. <https://doi.org/10.1080/14616734.2019.1589070>
- Christensen, L. B., Johnson, R.B., & Turner, L. A. (2020). Araştırma yöntemleri desen ve analiz. A. Aypay (Çev. Ed.), *Nitel ve Karma Araştırma Yöntemleri içinde* (ss. 407). Anı Yayıncılık.
- Creswell, J. W. (2021). Beş nitel araştırma yaklaşımı. M. Bütün ve S. B. Demir (Çev. Ed.). *Nitel Araştırma Yöntemleri içinde* (ss. 99). Siyasal Kitabevi.
- Demir Öztürk, E., & Aksoy, A. B. (2016). Baba-çocuk duygulanım, yanıt verme ve meşguliyet ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 3(45), 381-392. <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS3413>
- Demir Öztürk, E. (2018). Baba ve bebek etkileşim düzeyleri. *Journal of International Social Research*, 11(60), 716-722. <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2018.2826>
- Demir Öztürk, E., & Aksoy, A. B. (2019). Baba ve bebek etkileşim düzeylerinin demografik değişkenler açısından incelenmesi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (5), 479-496. <http://dx.doi.org/10.21733/ibad.628101>
- Demir Öztürk, E., & Aksoy, A. B. (2020). Oyun temelli baba-bebek etkileşim programı'nın baba ve bebek davranışları üzerindeki etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 45(201), 425-442. <http://dx.doi.org/10.15390/EB.2019.8012>
- Erdoğan, N. I. (2016). Erken çocukluk döneminde çocuk-ebeveyn birlikte okuma etkinliklerinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(3), 1071-1086. <https://dergipark.org.tr/en/pub/kefdergi/issue/22607/241647>
- Ergün Arslanlı, S., & Çelebioğlu, A. (2022). Babaların yenidoğan bakımına katılmasının baba bebek bağlanmasına etkisi. *Doğu Karadeniz Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(3), 58-67. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ebshealth/issue/74730/1211581>
- Frascarolo, F., Favez, N., & Fivaz-Depeursinge, E. (2003). Fathers and mothers performances in father-mother-baby games. *European Journal of Psychology of Education*, 18(2), 101-111. <https://doi.org/10.1007/BF03173479>
- Kucirkova, N., Dale, P. S., & Sylva, K. (2018). Parents reading with their 10-month-old babies: Key predictors for high-quality reading styles. *Early Child Development and Care*, 188(2), 195-207. <https://doi.org/10.1080/03004430.2016.1211117>
- Kuzucu, Y. (2011). Değişen babalık rolü ve çocuk gelişimine etkisi [The changing role of fathers and its impact on child development]. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(35), 79-89. <https://dergipark.org.tr/en/pub/tpdrd/issue/21455/229682>
- Lawrence, P. J., Davies, B., & Ramchandani, P. G. (2013). Using video feedback to improve early father-infant interaction: A pilot study. *Clinical child psychology and psychiatry*, 18(1), 61-71. <https://doi.org/10.1177/1359104512437210>
- Mcafee, O., & Leong, D. J. (2012). *Erken Çocukluk Döneminde Gelişim ve Öğrenmenin Değerlendirilmesi ve Desteklenmesi* (Çev. Ed. Ekinci, B.). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Menashe Grinberg, A., & Atzaba Poria, N. (2017). Mother-child and father-child play interaction: The importance of parental playfulness as a moderator of the links between parental behavior and child negativity. *Infant Mental Health Journal*, 38(6), 772-784. <https://doi.org/10.1002/imhj.21678>
- Merriam, S. B. (2018). *Nitel Araştırma* (Çev. Ed. Turan, S.). Nobel Akademik Yayıncılık.

- Metin, G. T., & Gökçay, G. (2014). Bebeklik ve erken çocukluk kitap okuma: Çocuk sağlığı izlemlerinde etkili bir olumlu yönlendirme. *Çocuk Dergisi*, 14 (3), 89-94. <https://doi.org/10.5222/j.child.2014.089>
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook*. Sage.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2013). 0-36 Ay Çocukları İçin Eğitim Programı İle Bütünleştirilmiş Aile Destek Eğitim Rehberi (EBADER). <https://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/0-36ebaderegitimcikitap.pdf>
- Morris, A. R., Turner, A., Gilbertson, C. H., Corner, G., Mendez, A. J., & Saxbe, D. E. (2021). Physical touch during father-infant interactions is associated with paternal oxytocin levels. *Infant Behavior and Development*, 64, 101613. <https://doi.org/10.1016/j.infbeh.2021.101613>
- Olsavsky, A. L., Berrigan, M. N., Schoppe-Sullivan, S. J., Brown, G. L., & Kamp Dush, C. M. (2020). Paternal stimulation and father-infant attachment. *Attachment and human development*, 22(1), 15-26. <https://doi.org/10.1080/14616734.2019.1589057>
- Orçan, M. (2016). Anekdot yoluyla değerlendirme. A. Önder (Ed.), *Okul Öncesi Dönemde Çocukları Değerlendirme ve Tanıma Teknikleri içinde* (ss. 180-181). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Özbilgin, M., & Erbil, C. (2019). Yönetim çalışmaları alanındaki kısır yöntem ikilemlerini dışaçekimsel ve geçmişsel yaklaşım ve eleştirel gerçekçilikle yöntem yelpazesine dönüştürmek. *Yönetim ve Çalışma Dergisi*, 3(1), 1-24. <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3420674>
- Power, T. G., & Parke, R. D. (1983). Patterns of mother and father play with their 8-month-old infant: A multiple analyses approach. *Infant Behavior and Development*, 6(4), 453-459. [https://doi.org/10.1016/S0163-6383\(83\)90256-4](https://doi.org/10.1016/S0163-6383(83)90256-4)
- Rideout, V. J., Vandewater, E. A., & Wartella, E. A. (2003). Zero to six: Electronic media in the lives of infants, toddlers and preschoolers (s. 2-15). Erişim Adresi: <https://eric.ed.gov/?id=ed482302>.
- Rodrigues, M., Sokolovic, N., Madigan, S., Luo, Y., Silva, V., Misra, S., & Jenkins, J. (2021). Paternal sensitivity and children's cognitive and socioemotional outcomes: A meta-analytic review. *Child Development*, 92(2), 554-577. <https://doi.org/10.1111/cdev.13545>
- Sethna, V., Perry, E., Domoney, J., Iles, J., Psychogiou, L., Rowbotham, N. E., ..., & Ramchandani, P. G. (2017). Father-child interactions at 3 months and 24 months: Contributions to children's cognitive development at 24 months. *Infant Mental Health Journal*, 38(3), 378-390. <https://doi.org/10.1002/imhj.21642>
- Sever, S. (2011). Okul öncesi çocuk edebiyatı kitap kataloğu (ss. 12-15). Eğitim Sen.
- StGeorge, J., & Freeman, E. (2017). Measurement of father-child rough-and-tumble play and its relations to child behavior. *Infant Mental Health Journal*, 38(6), 709-725. <https://doi.org/10.1002/imhj.21676>
- Sürücüler, H. K. (2019). *6-12 aylık bebeği olan babalara verilen eğitimin baba-bebek bağlanma durumuna etkisi* [Yüksek lisans tezi, Balıkesir Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
- Şahin, F. T., & Özbey, S. (2009). Okul öncesi eğitim programlarında uygulanan aile katılım çalışmalarında baba katılımının yeri ve önemi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 17(17), 30-39. <https://dergipark.org.tr/en/pub/spcd/issue/21116/227439>
- Tamis-LeMonda, C. S., Shannon, J. D., Cabrera, N. J., & Lamb, M. E. (2004). Fathers and mothers at play with their 2-and 3-year-olds: Contributions to language and cognitive development. *Child development*, 75(6), 1806-1820. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2004.00818.x>
- Tanju, E. H. (2010). Çocuklarda kitap okuma alışkanlığına genel bir bakış. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 6(22), 30-39. <https://dergipark.org.tr/en/pub/spcd/issue/21100/227236>
- Taşkın, N., & Erkan, S. (2009). The influence of father education programs on the levels of father involvement with children: An experimental study. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37(37), 136-148. <http://efdergi.hacettepe.edu.tr/yonetim/icerik/makaleler/497-published.pdf>

- Ünal Toprak, F., & Şentürk Erenel, A. (2021). Impact of kangaroo care after caesarean section on paternal–infant attachment and involvement at 12 months: A longitudinal study in Turkey. *Health & Social Care in the Community*, 29(5), 1502-1510. <https://doi.org/10.1111/hsc.13210>
- Ünlü Çetin, S. (2020). Father-Child play in a public playground: Roles exhibited by fathers during their play with children. *African Educational Research Journal*, 8, 1s49-157. <https://eric.ed.gov/?id=EJ1274617>
- Yeung, W. J., Sandberg, J. F., Davis-Kean, P. E., & Hofferth, S. L. (2001). Children's time with fathers in intact families. *Journal of Marriage and Family*, 63(1), 136-154. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2001.00136.x>
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (ss. 184-241). Seçkin Kitabevi.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (s. 285). Seçkin Kitabevi.
- Quach, J., Sarkadi, A., Napiza, N., Wake, M., Loughman, A., & Goldfeld, S. (2018). Do fathers home reading practices at age 2 predict child language and literacy at age 4?. *Academic Pediatrics*, 18(2), 179-187. <https://doi.org/10.1016/j.acap.2017.10.001>

EXTENDED SUMMARY

It is known that the primary caregiver from the birth of the baby is his mother and he establishes a close relationship with his mother. However, it can be stated that the baby does not only establish a relationship with the mother, and that the father has a critical importance in his development as much as the mother. Although the traditional family structure has assigned some roles such as giving care and providing economic support to the mother and father figure, these roles have changed over time, and the father has also been included in the baby's caregiving and raising process. It can be said that games and books are also a way to provide parent-infant interaction. Plays and books, which have an important role in children's lives, have a different importance in every period of life and prepare a natural learning environment for the child. In this natural learning environment, books and games contribute significantly to the child's language, cognitive, social-emotional and personality development, while meeting the child's spiritual needs to a great extent. When the studies were examined, it was seen that fathers played more physical, exciting and rough games, while mothers played more instructive and movement-restricting games. It is thought that fathers' orientations towards books and games will affect the quality relationship in father-infant interaction. From this point of view, in this study, it is aimed to examine the father-infant interaction through books and games.

In the research, the observation model, which is one of the qualitative research methods, was preferred. In addition, the case study approach, which is one of the qualitative research approaches, has been adopted in this study, as it collects detailed information about a current and single situation in real life and provides a situation description through multiple information sources such as observations and audio materials. The study group of the research consists of 13 babies, 4 girls and 9 boys, aged between 2-3, residing in Karabük, registered in the Baby Library in Zübeyde Hanım Provincial Public Library, and their fathers. Fathers and babies in the study group were coded as "B1, B2, ... B13" in the findings section. In the study, a personal information form developed by the researchers was used to determine the characteristics of the participants. In addition, in order to examine fathers' interactions with their babies, fathers were video-recorded for 10 minutes while playing games and reading books with their babies. Afterwards, the video recordings were converted into an anecdotal record in line with the items of the "Father-Baby Affect, Responsiveness, and Engagement Scale" (F-BARES), which Demir Öztürk and Aksoy (2016) conducted a validity and reliability study. Descriptive analysis was used to interpret the findings.

According to the findings of the study, in the father affect category, positive affect sub-category of fathers; in the father's sensitivity/insensitivity category, fathers' participation in the child sub-category; It was found that in the father didacticity/documentary category, he used the indicators of the subcategory of structuring more than the indicators of the other categories. As a result, although fathers' behaviors of being intrusive, directing and controlling are observed in father-infant interaction, it has been observed that they have more positive emotions towards their babies, they participate sensitively in their activities and they structure their games in terms of instruction. Father's affect, sensitivity/insensitivity and didacticity/documentary in father-infant interaction may vary according to father's age, gender, socio-economic status and education level. Therefore, researchers who want to conduct similar studies on the subject can be advised to conduct research using different methods, techniques and variables. In addition, in most of the studies involving father-infant interactions, it has been emphasized that fathers prefer physical games, but the doctrinal nature of fathers has been studied very little. Increasing studies on the subject can offer different and important clues about father-baby games. In addition, considering that father-infant attachment plays an important role in father-infant interaction, it has been seen that longitudinal studies on the subject are seen in the international literature, but such studies are not found in the national literature. It is thought that researchers will contribute and diversify the national literature by conducting longitudinal and experimental studies. Since the items of the scale given in tables in the findings section of the study present the behaviors of the parents as categories and indicators, the study may serve as a guide in the father-infant interaction by providing the parents with the opportunity to see in which category their behaviors are included. In addition, in the father training programs to be prepared by official and unofficial institutions, it is necessary to expand the game, maintain the game, configure it, etc. indicators are recommended.